

заложила се у свом саопштењу за раздвајање уметничког од политичког у валоризацији стваралаштва Станислава Кракова, посебно истичући естетску вредност његових описа пејзажа и урбаних целина из времена Великог рата и првих потоњих година. Напослетку, реферат је одржао и др Александар Стојановић, који се осврнуо на нове историјске изворе и сазнања о Заводу за принудно васпитање омладине у Смедеревској Паланци, посебно указујући на значај грађе Историјског архива Београда из фондова БИА и Мемоарска грађа.

Научни скуп *Смедеревски крај и Подунавље кроз историју* протекао је у инспиративној радној атмосфери, што се посебно осетило у живим и продуктивним дискусијама наоко одржаних саопштења. Организациони подухват који су започели Историјски архив Смедерева и Филозофски факултет у Нишу за кратко време је дао веома солидне резултате и претендује да прерасте у редовну манифестацију која ће се одржавати сваке друге године. Зборник радова проистеклих из саопштења представљених на скупу очекује се током 2019, а већ сада је извесно да ће представљати драгоцен допринос не само проучавању локалних тема већ и историје Србије и Југославије у целини.

Александар СТОЈАНОВИЋ

Међународна научна конференција
Југословенско-пољски односи у XX веку,
Београд, 27–28. 9. 2018.

Већ шест година заредом, Институт за савремену историју из Београда и Универзитет Казимира Великог из Бидгошча (Пољска) организују сваке године, наизменично у Србији и Пољској, међународне научне конференције посвећене односима Југославије и Пољске у 20. веку. Последња је одржана крајем септембра у просторијама Завода за заштиту споменика културе града Београда на Калемегдану и окупила је велики број научника из Србије, Пољске, Словеније, Хрватске и БиХ. Отворили су је, у име организатора, проф. др Момчило Павловић, који је изложио рад на тему „Сто година од завршетка Првог светског рата и дипломатских односа Србије и Пољске“ и др Јасек Војну, чија је тема гласила: „Археологија и идеологија у савременој Европи у XIX и XX веку“. На почетку скупа је представљен и зборник радова са конференције одржане годину дана раније у Бидгошчу (*Polska i Jugosławia w XX wieku: polityka, społeczeństwo, kultura*, pod redakcją Momčila Pavlovicia, Pawła Wawryszuka i Andrzeja Zacminkiego, (Bydgoszcz, 2018)).

Радови учесника скупа се тематски могу поделити у две велике целине. Прва је у основи имала политичке, војне и дипломатске односе. Тим темама су се бавили: Maria Ewa Szatlach (Регионална политика Југославије и Пољске – сличности и разлике), Tadeusz Wolsza (Слика Југославије из угла пољске емиграције у Великој Британији крајем 40-их и почетком 50-их година XX века), Paweł Bielicki (Спољна политика Југославије у светлу пољског емигрантског новинарства 1948–1956), Маја Луканц, (Пољске реакције на југословенски сукоб са Информбиroom), Драган Богетић, (Поглед из Београда на бурна збивања у Варшави почетком 70-их година XX века), Marek Zieliński (Локације дипломатских мисија Југославије у Варшави), Paweł Wawróg (Портрети пољских амбасадора у Југославији после Другог светског рата), Владимир Цветковић (Делегација ПУРП на 8. конгресу СКЈ 1964. године), Миомир Гаталовић (Југословенска перцепција Петог конгреса 1968), Jacek Tebinka, (Десант на Балкан и учешће Пољака у операцијама SOE), Michał Kosman (Политика ДР Немачке према Југославији за време владавине Валтера Улбрихта), Небојша Стамболија (Југословенско-пољски односи 1986. године), Срђан Мићић (Југословенско посланство у Варшави између два светска рата), Славен Кале (Хрватски одједи припајања чехословачког дела тјешинске Шлеске Пољској 1938).

Други корпус радова је био посвећен најразличитијим аспектима прожимања друштва Југославије и Пољске. Аутори ових излагања су: Małgorzata Świącicka, Monika Peplińska, (Слика Југославије у туристичком дискурсу. Семантика и аксиологија), Danuta Jastrzębska-Golonka (Идеологија уписана у моду – случај супруга партијских функционера у Пољској и Југославији), Agnieszka Rypel (Слика југословенских политичких односа на страницама часописа *Dziennik Bydgoski* 1918–1928), Teresa Maresz (Буђење осећаја националног поноса кроз личне обрасце у пољским и српским уџбеницима), Justyna Gluba (Пољска и југословенска филмска авангарда 60-их година XX века), Joanna Szczutkowska (Присуство пољске кинематографије на филмским фестивалима у Југославији), Драган Теодосић (Пренос посмртних остатака генерала Јожефа Бема/Мурат паше преко територије Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 1929. године), Бојан Симић (Пољска и Пољаци у извештајима Грге Златопера 1936–1939), Ратомир Миликић (Одликовани Пољаци између два светска рата у Краљевини СХС/Југославији), Ранка Гашић (Сарадња Заставе са пољским Фиатом), Милутин Живковић (Побратимско-партнерски односи Крагујевца и Бидгошча. Погледи из Србије (1971–1981)), Наташа Милићевић (Однос немачке окупационе власти према пољској и српској интелигенцији 1941–1944: упоредна анализа), Енес Омеровић (Јан Конопка – посљедњи хајдук „Мале Европе“), Драгомир Бонџић (Љубомир Дурковић-Јакшић (1907–1997) и Пољска) и Слободан Селинић (Односи између савеза писаца Југославије и Пољске 1955–1970: стручна сарадња и политички неспоразуми).

Научне конференције о југословенско-пољским односима су ре-
дак пример континуиране билатералне научне сарадње базиране на го-
дишњим сусретима историчара и редовном објављивању зборника радова.
Пет томова зборника са претходних конференција трајно су и вредно све-
дочанство о томе и одлична полазна тачка за будуће генерације истражи-
вача. За очекивати је да се низу придружи и зборник радова са овогодишње
конференције, као и да ова успешна сарадња буде настављена.

Слободан СЕЛИНИЋ